Motion

1975/76: 2442

av herr Torwald m. fl.
med anledning av propositionen 1975/76:167 om ny organisation för postverket

I denna proposition framläggs ett organisationsförslag som väsentligen baseras på en utökad delegering av ansvar och befogenheter från central till regional och lokal nivå. Centralförvaltningens nuvarande operativa roll tonas ned till förmån för utvecklings- och planeringsverksamhet av övergripande och långsiktig karaktär. Vi vill inledningsvis understryka att vi helt ställer oss bakom dessa målsättningar för omorganisationen av postverket. Eftersom erforderliga delegeringsbestämmelser ännu ej är fastställda, vill vi uttrycka den förhoppningen att man på den lokala nivån får största möjliga befogenheter. Detta är en grundförutsättning för att de anställda skall få reella möjligheter att påverka sin arbetsmiljö och finna tillfredsställelse med sitt arbete.

Enligt departementschefens uppfattning skulle de i propositionen föreslagna åtgärderna kunna genomföras inom en oförändrad kostnadsram. Vi – i likhet med många remissinstanser – finner det emellertid anmärkningsvärt att en ekonomisk analys saknas. Bristen på ekonomisk analys är så mycket mera anmärkningsvärd, som utredningen på s. 57 i sin rapport förklarar att "i underlaget för viktigare beslut skall alltid ingå ekonomiska analyser". Men en omorganisation av hela postverket anges uppenbarligen inte vara "ett viktigare beslut", eftersom de ekonomiska konsekvenserna inte ansetts behöva belysas!

En omorganisation av detta slag påverkar ju i första hand den administrativa personalen, varför det är förvånande att det i propositionen inte redovisas, hur man väntar sig att den administrativa personalen skall förändras på olika nivåer, när omorganisationen är fullt genomförd. Det finns så mycket större anledning till en dylik redovisning, som den hittillsvarande utvecklingen tyder på en allt starkare "toppstyrning" av postverket. Som belägg för detta vill vi anföra följande tablå:

Antal anställda i den administrativa karriären på olika nivåer

	1965	1970	1975
Inom centralförvaltningen	350	450	530
Vid postdirektionerna	160	180	210
Vid lokalförvaltningarna	840	870	880
Totalt	**1 350**	**1 500**	**1 620**

De angivna siffrorna är ungefärliga genomsnittssiffror för resp. år, men antyder enligt vår mening en olycklig centralisering av beslutsfattande m. m. Vi förutsätter att den nya organisationen för centralförvaltningen i kombination med en omfattande befogenhetsdelegering skall leda till en bantning av den administrativa personalen där. Huruvida det blir så framgår dock inte av propositionen. Vi menar också, att det är angeläget att befogenhetsdelegering inte bara sker från poststyrelsen till postdirektionerna, utan att även en delegering av arbetsuppgifter från postdirektionerna till lokalförvaltningarna åstadkoms. En – om än grov – uppskattning från postverkets sida beträffande effekterna av den föreslagna organisationen för den administrativa personalens del skulle gett en önskvärd belysning av huruvida avsedd befogenhetsdelegering kommer att bli tillräckligt omfattande eller ej. Trots denna brist i utredningsmaterialet anser vi oss dock kunna godta det föreliggande förslaget till omorganisation av postverkets centralförvaltning.

Regional indelning

När det gäller förslaget om ändrad regional indelning ställer vi oss däremot ytterst tveksamma. Inledningsvis kan vi inte underlåta att ge uttryck för den uppfattningen, att propositionens redovisning av länsstyrelsernas inställning till förslaget är ganska missvisande. Så anges t. ex. att länsstyrelsen i Älvsborgs län "tillstyrker den av postverket föreslagna regionindelningen eller lämnar den utan erinran". I sitt yttrande anför emellertid nämnda länsstyrelse bl. a.: "Beträffande Älvsborgs län görs i förslaget en markant avvikelse från huvudprincipen om den postala indelningens överensstämmelse med länsgränserna genom att föra kommunerna Åmål, Bengtsfors och Dals-Ed till Örebroregionen med Arvika som områdespostkontor enligt postverkets organisationsutredning, delrapport 4. Länsstyrelsen finner det märkligt att utredningen inte försökt visa de positiva effekter, som den nya regionindelningen ansetts ha jämfört med den nuvarande. – – – Förslaget måste anses strida mot dessa målsättningar då sysselsättningsmöjligheterna

för administrativ personal kommer att minska i kommunen (Åmål). – – –. Länsstyrelsen anser att de regionalpolitiska målsättningarna måste beaktas vid varje indelningsändring. Dessa målsättningar uppnås i detta fall bäst om hela länet tillhör Göteborgsregionen i postalt avseende." Av detta torde klart framgå att länsstyrelsen i Älvsborgs län är negativt inställd till den föreslagna ändrade regionindelningen.

Värmlands länsstyrelses yttrande refereras ej alls i propositionen, men vi hoppas att detta inte beror på att denna länsstyrelse är än mera negativ till den ändrade regionaltillhörigheten för Värmlands vidkommande och entydigt förordar, att landskapet även i fortsättningen skall tillhöra västra distriktet.

Länsstyrelserna i Malmöhus, Blekinge och Kronobergs län har framfört invändningar mot att Kronobergs län skall tillföras Linköpingsregionen. Starka skäl framförs för att länet också i fortsättningen skall tillhöra nuvarande södra distriktet.

Från många håll har alltså rests starka invändningar mot utredningens förslag till ändrad regionindelning, som ju departementschefen uppenbarligen accepterat – om än med en viss förlängd övergångstid för postdirektionens i Gävle vidkommande. Många hävdar, att en ändrad regionindelning utan olägenhet kan anstå, i avvaktan på att den i övrigt omfattande omorganisationen av postverket trätt i kraft och vunnit i stabilitet. Eftersom den föreslagna ändringen av regionindelningen uppenbarligen måste bli ganska kostnadskrävande, utan att några egentliga besparingar av något slag redovisats, delar vi också uppfattningen att man utan olägenhet kan låta en ändrad regionindelning anstå tills vidare.

Ortspostkontor i samtliga regionala centra

Centern har hela tiden motsatt sig ortsklassificeringen, eftersom vi menar att denna kommer att få negativa effekter för de orter, som ej utpekas såsom regionala centra eller kommuncentra. Härför vi återigen ett bevis för att ortsklassificeringen i sig själv – mer än vad som är rationellt från postverkets synpunkt – blir avgörande för om en ort skall få en viss postal servicestandard eller ej. Detta kommer att på sikt leda till en utarmning av den samhälleliga servicen i orter, vilka ej är klassade som vare sig regionala centra eller kommuncentra. Även om vi är medvetna om att postverket självt äger fastställa indelningen på det lokala området, så har vi på detta sätt velat ge uttryck för vår bestämda uppfattning, att en postanstalts standard m. m. skall anpassas till det lokala behovet och tillgodose en rationell indelning och ej styras av beslut i samband med ortsklassificeringen.

Hemställan

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställs

1. att riksdagen beslutar att någon ändring av regionindelningen för postverket f. n. ej skall vidtagas, samt
2. att riksdagen i övrigt godkänner de förslag beträffande postverkets organisation m. m. som framlagts i propositionen 1975/76:167.

Stockholm den 22 april 1976

RUNE TORWALD (c)

RUNE GUSTAVSSON (c)
i Alvesta

OLLE ERIKSSON (c)
i Ulfsbyn

BERTIL JONASSON (c)